विद्या भवन बालिका विद्यापीठ लखीसराय

वर्ग नवम विषय संस्कृत शिक्षक श्यामउदय सिंह

ता:-24-06-2021(एन.सी.आर.टी. पर आधारित)

पाठ: सप्तम: पाठनाम प्रत्यभिज्ञानम्

1. **श्लोकानाम् अपूर्णः अन्वयः अधोदत्तः। पाठमाधृत्य रिक्तस्थानानि पूरयत-**
   i. **पार्थं पितरं मातुलं .... च उद्दिश्य कृतास्त्रस्य तरुणस्य .... युक्तः।**
   ii. **कण्ठश्लिष्टेन .... जरासन्धं योक्त्रयित्वा तत् असह्यं .... कृत्वा (भीमेन) कृष्णः अतदर्हतां नीतः।**
   iii. **रुष्यता .... रमे। ते क्षेपेण न रुष्यामि, किं .... अहं नापराद्धः, कथं (भवान्) तिष्ठति, यातु इति।**
   iv. **पादयोः निग्रहोचितः समुदाचारः .... । बाहुभ्याम् आहृतम् (माम्) .... बाहुभ्याम् एव नेष्यति।**

उत्तराणि-

   v. जनार्दनम्, युद्धपराजयः
   vi. बाहुना, कर्म
   vii. भवता, उक्त्वा
   viii. क्रियताम्, भीमः

2. **(क) अधोलिखितेभ्यः पदेभ्यः उपसर्गान् विचित्य लिखत-**

पदानि			उपसर्गः
यथा-	आसाद्य	-	आ
(i)	अवतारितः	-	__________
(ii)	विभाति	-	__________
(iii)	अभिभाषय	-	__________

(iv)	उद्भूताः	-	__________
(v)	तिरस्क्रियते	-	__________
(vi)	प्रहरन्ति	-	__________
(vii)	उपसर्पतु	-	__________
(viii)	परिरक्षिताः	-	__________
(ix)	प्रणमति	-	__________

पदानि			उपसर्गः
यथा-	आसाद्य	-	आ
(i)	अवतारितः	-	अव
(ii)	विभाति	-	वि
(iii)	अभिभाषय	-	अभि
(iv)	उद्भूताः	-	उत्
(v)	तिरस्क्रियते	-	तिरः
(vi)	प्रहरन्ति	-	प्र
(vii)	उपसर्पतु	-	उप
(viii)	परिरक्षिताः	-	परि
(ix)	प्रणमति	-	प्र

(ख) उदाहरणमनुसृत्य कोष्ठकदत्तपदेषु पञ्चमीविभक्तिं प्रयुज्य वाक्यानि पूरयत-

यथा- श्मशानाद् धनुरादाय अर्जुनः आगतः। (श्मशान)

i. **पाठान् पठित्वा सः _____________ आगतः। (विद्यालय)**
ii. **_____________ पत्राणि पतन्ति। (वृक्ष)**
iii. **गङ्गा _____________ निर्गच्छति। (हिमालय)**
iv. **क्षमा _____________ फलानि आनयति। (आपण)**
v. **_____________ बुद्धिनाशो भवति। (स्मृतिनाश)**

उत्तराणि-

vi. विद्यालयत्
vii. वृक्षात्
viii. हिमालयात्
ix. आपणात्
x. स्मृतिनाशात्